

Posudek habilitační práce Mgr. Víta Aschenbrennera, Ph.D.

P. Franz Joseph Aumann, CanReg. (1728–1797)

Missa in C

Z Úvodu práce a z přehledu literatury a pramenů vyplývá, že autor má za sebou bohatou činnost badatelskou, ediční i koncertní, a je tím pádem mimořádně zkušený v oblastech své odborné a umělecké práce. Cenná je jeho orientace k danému regionu, úsilí objevovat zasuté umělecké hodnoty a uvádět je do koncertní praxe. Tím významně přispívá i k celkovému obrazu doby v rámci českých zemí či příslušné části rakouské říše.

Předkládaný text, jedním z jehož z cílů je elektronický přepis v minulosti již realizované spartace Aumannovy mše, usiluje o metodologický posun v přístupu ke spartacím a edicím regionálních hudebních pramenů 18. století. Jak autor uvádí, jeho cílem není jen samotný přepis díla a jeho vydání jako podkladu pro následné provedení, ale je také východiskem pro další práci s pramenem. Jedná se o zasazení skladby, jejího provozování a dalšího života do širšího kontextu doby, místa, osobnosti skladatele, interpretů, tedy hudební kultury v širokém slova smyslu.

Struktura práce se mi jeví jako svého druhu mozaika, která se skládá z jednotlivých dílčích kamenů, a postupně tak vzniká ucelený obraz jednak jako výsledek předešlých převážně historických bádání a současně jako předpoklad před krucální částí práce, tj. kritickou edicí Augmannovy mše.

Kapitola č. 1 pojednává o Franzi Josephu Aumannovi a hudební kultuře v hornorakouském klášteře sv. Floriana v 2. polovině 18. stol. Zatímco autor v Úvodu práce deklaroval, že se zaměřuje na určitý západočeský region, hlavně Klatovy, není vazba Aumannovy osobnosti a dotyčného kláštera k západním Čechám zpočátku zřejmá. Až dodatečně čtenář zjistí, že se jedná o jeden z prvních kaménků postupně skládané mozaiky. Autor zde vychází především ze sekundárních zdrojů, tedy hlavně německy psané literatury, a hned zde se projeví jeho vědecky fundovaný přístup k jejich primárním citacím i sekundárním odkazům. Následuje strukturovaný přehled Aumannových skladeb, včetně stylového začlenění do dobového kontextu.

Za zvláště cenný považuji obecnější pohled na stylový vývoj liturgické hudby, konkrétně figurálního zhudebnění mešního ordinaria ve střední Evropě, podaný k 2. kapitole. Na druhé straně zde postrádám alespoň globální zařazení Aumannovy tvorby do tohoto kontextu.

3. kapitola je věnována Klatovům jako centru provozování liturgické figurální hudby v 18. stol. Po charakteristice provozované hudby, hudebníků, notových materiálů či hudebních nástrojů ve třech zdejších chrámech dospívá autor k nejvýznamnější části této kapitoly, tj. k formování hudební sbírky kostela Narození Panny Marie.

Následující 4. kapitola je portrétem osobnosti Václava Pavlase, jeho života a profesního působení jako klatovského rektora a opisovače Aumannovy mše. Zde se čtenáři poprvé objasňuje propojení Klatov a Aumannovy osobnosti.

Obsáhlá 5. kapitola je vědecky fundovaným pojednáním o Pavlasově klatovské hudební sbírce, které podrobně systemizuje dochované torzo cca 140 hudebnin podle slohového období, hudebních forem, a především podle osobností skladatelů. Předpokládám, že autor zde použil v minulosti realizovaný vlastní pramenný výzkum.

6. kapitola zařazuje do těchto kontextů tvorbu Aumannovu, konkrétně klatovský opis jeho Missy in C. Následuje podrobná hudebně formová analýza skladby, která dokládá prolínání vlivů pozdního baroka a raného klasicismu.

7. kapitola obsahuje kritickou edici skladby, jež zahrnuje celkem 151 nově číslovaných stran. Podle mého názoru bylo možné ji zařadit jako přílohu na závěr práce.

8. kapitola, nazvaná Kritická zpráva, se vrací k původnímu, hlavnímu číslování stránek. V jejím rámci autor nejprve podává charakteristiku a srovnání dochovaných sedmi opisů Aumannovy mše. Následuje vyhodnocení pramenů – srovnává se jejich stáří, proměnlivost instrumentálního obsazení, zkoumají se opakované chyby atd. Obecné ediční poznámky vysvětlují, jak se editor vypořádal se způsobem podložení textu, užitím posuvek, legatového značení ve vokálních hlasech, artikulací smyčcových nástrojů, zápisem melodických ozdob, značením dynamiky, a konečně vysvětluje důvod rezignace na vypracování varhanního generálbasového partu.

Několik mých kritických poznámek se vztahuje k formální a jazykové podobě textu. Ze stylistického hlediska se jedná o vysoce odborný text, přitom kultivovaný a čtivý. Větné konstrukce jsou nicméně někdy zbytečně komplikované, což může činit text hůře srozumitelný. Místo er-formy použité v Úvodu, bych doporučil raději ich-formu. Objevuje se i několik chyb gramatických. V Obsahu je z formálního hlediska nejednotné psaní či nepsaní tečky za jednomístným číslováním hlavních kapitol. V rozborech jednotlivých vět Aumannovy mše autor používá komplikovaných zkratek, aniž by je nějak osvětlil, nicméně hudebně vzdělaný čtenář si je brzy osvojí.

Tyto připomínky nesnižují vysokou odbornou hodnotu textu, jsou známkou pravděpodobného spěchu v dokončování práce a méně pečlivé korektury. Upozorňuji na ně především pro případ možného knižního vydání.

Podle mého přesvědčení splňuje habilitační práce Mgr. Víta Aschenbrennera, Ph.D. všechna požadovaná kritéria, a doporučuji ji proto k dalšímu habilitačnímu řízení.

V Praze 29. 12. 2021

prof. PhDr. Stanislav Pecháček, Ph.D.
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy